

Jaarverslag van de Stichting Boek/Werk/Onderzoek 2013

Het bestuur van de Stichting Boek/Werk/Onderzoek, bestaande uit Joop Visser, voorzitter, Ludi Visser-Haantjes, secretaris, André Ligthart Schenk, penningmeester, Jacob Baars en Nico Douma, is in 2013 vier maal in vergadering bijeen geweest en wel op 14-1-2013, 8-4-2013, 8-7-2013 en 11-11-2013.

We beginnen het jaar met waar we in 2012 mee eindigden, het denken en discussiëren over het pand It Plein 19 en de collectie boeken die de Stichting beheert. Hiertoe heeft de secretaris een begin gemaakt met een notitie waarin alle onderdelen van de collectie en inventaris genoemd worden en naar welke instellingen de diverse onderdelen, na overlijden en verstrijken van de rechten na 70 jaar, eventueel geschonken kunnen worden.

De voorzitter vindt dat het Auteursrecht voldoende handvaten geeft, maar een merendeel van het bestuur zou het een goede zaak vinden dat het op papier komt en als een soort huishoudelijk reglement aan de oprichtingsakte van de Stichting wordt toegevoegd. Het belangrijkste wordt gevonden dat de collectie kunstenaarsboeken wordt bekeken en beschreven en van een (blinddruk)stempel wordt voorzien. Deze wordt in de loop van het jaar aangeschaft. Belangrijke eerste conclusie is dat het pand en de collectie, waarvan de meeste werken in het huis en met de apparatuur en materialen erin gemaakt zijn, bij elkaar dienen te blijven en in stand dienen te worden gehouden met alle middelen die we hebben. We zijn een stabiele stichting, die dit jaar al 20 jaar bestaat en dat willen we graag volhouden. De vraag is of één en ander notarieel vastgelegd moet worden, dat blijkt echter niet nodig als we het zelf duidelijk op papier vastleggen en bewaren.

Het hele jaar komt deze notitie terug op de agenda.

De voorzitter legt, hiernaar gevraagd, uit wat het 'vrijmaken van letter' betekent, een begrip dat ergens in de discussie opduikt. Hendrik Nicolaas Werkman ging experimenteren met losse letter als illustratie of abstract onderdeel van een drukwerk. Dit werd en wordt nog steeds door bibliofiele drukkers (ook door de mensen van Drukwerk in de Marge) als vloeken in de kerk beschouwd.

In het voorjaar komt de Japanse papierspecialist uit het beroemde Washi Centre in Echizen in Japan bij het atelier op bezoek om met Joop Visser samen een pagina te ontwerpen en drukken voor het tweejaarlijks door Claus Uwe Heinrich uit te geven Drucktopf-project, een kookboek samengesteld uit diverse losse drukwerken van deelnemende kunstenaar/drukkers.

De deelnemers krijgen zelf twee exemplaren en het kookboek wordt op de tweejaarlijkse Mainzer Minipresse Messe getoond. Rina is via Nancy bij het Atelier terechtgekomen; zij vertegenwoordigt het 300 jaar oude papiercentrum in het buitenland. Zij onderzoekt waarom Japans papier in Europa slechter verkoopt dan Chinees papier, maar ook is zij op zoek naar bewijs dat Rembrandt papier uit Echizen heeft laten komen, wat zou blijken uit VOC documenten. Zij heeft onze hulp gevraagd deze documenten te onderzoeken, met onze kennis van taal en materiaal.

Regelmatig worden er artikelen ingebracht door bestuursleden over e-books, copyright en de digitale ontwikkelingen op het gebied van boeken en lezen. Zoals b.v. over Google die alle boeken op de wereld in een digitaal bestand wil zetten, wat het bestuur een nogal naïef plan vindt. Het meeste is te vinden in al lang bestaande bibliotheken (Alexandrië!) en wordt verzameld door WorldCat.org. Ook het feit dat bibliotheken nog steeds moeite hebben met het uitlenen van e-books in verband met de registratie ervan en de rechten ervoor. Dit blijkt te maken te hebben met het feit dat er in het leenrecht alleen gesproken wordt over tastbare dragers. Overigens lijkt het er op dat het probleem volgend jaar opgelost zal zijn. In de auteurswet staat trouwens wel dat het auteursrecht geldt voor zowel tastbare als geestelijke producten.

Naar aanleiding van een verzoek van de Rabobank om een formulier in te vullen betreffende 'Ultimate Beneficial Owners'. Het gaat om personen die maar dan 25% belang houden van het kapitaal belang van de rechtspersoon. Als we uiteindelijk het formulier ontvangen blijken de bestuursleden geen van allen een UBO te zijn. Door deze actie van Rabo bleek wel dat zij informatie over de stichting hadden ingewonnen bij de Kamer van Koophandel, die naar ons idee

niet bleek te kloppen. omdat we daar ingeschreven bleken te staan als 'uitgeverij van tijdschriften', konden we ons voorstellen dat we als 'verdacht' werden aangemerkt. Bij contact met de KVK blijken zij geheel op eigen houtje stichtingen als de onze maar zelf ergens in te delen, met de nodige negatieve gevolgen. Daar de keuze van soorten instellingen niet erg gevarieerd is, hebben we er uiteindelijk voor gekozen ons tenlastelegging betitelen als 'museum' hetgeen nog het dichtstbijzijnde onze doelstelling en bezigheden komt.

In juni hebben de voorzitter en secretaris het Atelier It Plein 19 en de Stichting weer vertegenwoordigd op de Mainzer Minipresse Messe, nu in zijn geheel in de overdekte hal langs de Main/Rijn, die na een paar dagen buiten de oevers trad en de bezoekers noopte een ander kampeerplaats te zoeken. De beurs viel wat tegen, de inhoud verlegt zich steeds meer naar commerciële uitgaven, tot zelfs ansichtkaarten van bloemenfoto's toe. Joop Visser gaat zich beraden over de noodzaak van een volgend bezoek, het liefst dan samen met de uitgeverij Carpe plumbum van Thomas Siemon.

Er wordt ons verzocht om samenwerking met Akilesh uit India, omdat hij parallellen ziet met zijn organisaties/werkplaatsen in India en Zuid Frankrijk, Hindoestaans georiënteerd. Joop houdt de boot wat af, mede door het beeindigen van zijn functie als penningmeester en organisator van tentoonstellingen van het Fries Grafisch Museum dit jaar.

De vergadering, die in oktober gepland was, wordt verzet in verband met het werkbezoek van Cécilia Giampaoli uit Pesaro (geboortestad van Rossini) en werkzaam aan de academie in Urbino; ze is een uiterst bekwaam drukker met de bescheidenheid die zulke lieden siert, maar helaas in de harde kunstwereld niet verder brengt. Haar specialisatie ligt in het gebied van het etsen. Als zelfstandig kunstenaar heeft ze zich nog vrijwel niet vertoond, uitgezonderd een indrukwekkend project dat ze deze zomer gedurende een tamelijk langdurig verblijf in Amerika realiseerde. Joop Visser leerde haar kennen als zijn werkplaats-assistente in het Rossini project. Na het verlaten van het project is duidelijk geworden dat zij de werkelijke bedenker was en eveneens de enige die ook werkelijk iets deed - het geld is uiteraard verdwenen achter de heren, die het zogenaamd organiseerden net als de eraan verbonden aanstellingen en banen. Cecilia zal de nieuwe tentoonstelling in het Fries Grafisch doen en hopelijk een klein project samen met Joop realiseren, en de voorbereiding tot zijn definitief laatste bezigheid in het FGM: zijn aandeel (muziek en prenten) in het Rossini-project - dat is voor haar ook belangrijk omdat 'haar' project daarmee aan status wint.

Naast dat de Stichting diverse geschenken krijgt in de vorm van kunstenaarsboeken van bevriende collega's, moet ook vermeld worden dat er wel eens wat geschonken wordt door het Atelier, annex stichting. Vermeldenswaard is de loden letter die met collega Kestutis Vassiliunas meegegaan is naar de Kunstacademie van Vilnius, toen hij op bezoek was in Nederland. Het ging in dit geval om een bewuste keuze voor de letter die in de jaren vijftig door de christelijke Drukkerij Jongbloed in Heerenveen is ontworpen in het kader van de zogenaamde Oost Priester Hulp (hulp aan verdrukte katholieken (!) in Oost Europa). Zij hadden voor het smokkelen van zo klein mogelijke, in het Latijn gedrukte, bijbels hele kleine letter en heel dun papier nodig. Times en Times New Roman waren daarvoor geschikt, met zo weinig mogelijk wit tussen de letters en regels. Jongbloed nam zelf contact op met het Fries Grafisch Museum Joure met de vraag of ze belangstelling hadden en zette alvast de hele boel op de stoep, vlak voor het weekend. Joop Visser als penningmeester en Gerard de Lange, medebestuurders en drukker in het Museum, konden niet anders dan de lading meteen weghalen en naar het FGM brengen. Toen ze de letter bekeken riep Gerard meteen: "Dit zijn Hoeren-korpsen!", hetgeen zoveel betekende als dat er uit iedere bak, inclusief het benodigde wit wel veel ontbrak. Officieel staat er op het label in de kast wat er in zit, in dit geval 8punts letter op 9 driekwart en 9en een half korps. Ook was de bak met de L erg leeg. Wat een christenstreek, werd er geconcludeerd. Ze hadden geen keus en hebben alles in het museum gezet. Later moest de opslag uitgeruimd worden voor een verhuizing en waren Joop en Gerard van plan de letter naar de ijzerboer te doen, maar Joop had inmiddels contact met Kestutis Vassiliunas van de grafische afdeling van de Kunstacademie in Vilnius. Daar was men in bezit van kleine in het Latijn gedrukte bijbeltjes op dun papier met kleine letters gedrukt. Toen ging

Joop een licht op en hij vroeg aan Kestutis of zij belangstelling hadden voor de kleine letter Times New Roman, ook al was deze niet compleet. Kestutis wilde ze dolgraag hebben en toen hij toch voor zaken in Nederland moest zijn, heeft hij de hele verzameling meegenomen. Wij realiseerden ons wat de achtergrond was van de door Jongbloed 'uitgevonden' succesvolle Dwarsliggers, klein, dun papier met kleine letter!

Het blijkt dat we wel in aanmerking komen voor de betiteling ANBI of wel Algemeen Nut Beogende Instelling. Dat betekent wel dat de stichting per 1-1-2014 alle stukken openbaar moet maken. D.w.z. De jaarrekening en het jaarverslag moeten uitgebreid op internet worden gezet.

Daartoe verzoekt de voorzitter aan Jacob Baars om de website te vernieuwen en deze stukken van 2013 al voor januari 2014 op de website te zetten. Dat is op tijd gelukt, zie de website www.itplein19.nl.

Ook op klusgebied het bestuur zich niet onbetuigd gelaten. Het dunbbele raam voor de koekoek is geplaatst, er is buitenom gesnoeid om de buitenkant van het atelier iets beter te kunnen onderhouden, er is een nieuwe wc geplaatst en de afvoer van de wasmachine is gerepareerd. Het idee om de buitenkant te laten opknappen door een professional is voorlopig verlaten, de voorzitter wil het zo veel mogelijk zelf doen en er kan dan met mondjesmaat geld voor worden uitgegeven. Het komend jaar zal de secretaris na haar pensionering meer tijd besteden aan schoonmaak en onderhoud. Ook is er een begin gemaakt met opknappen en zonodig sloop van de schuurtjes achterin de tuin.

Op aanraden van Nico Douma gaan we ons in het komende jaar alvast beraden op het uitgebreid vieren van het 25 jarig jubileum van de stichting. Het idee is om het pand zodanig op te knappen dat we dit in het atelier zelf kunnen laten plaatsvinden door middel van een tentoonstelling van werk van kunstenaar/drukkers die uitgenodigd gaan worden drukwerk aan te dragen in het kader van dit jubileum.